

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Наталія БОРБИЧ
«04» вересня 2024 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри природничо-математичної,
світоглядної освіти та інформаційних технологій
Протокол №1 від 28.08.2024
Завідувач кафедри

Тетяна БОРТНЮК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми
Середня освіта (Музичне мистецтво)

Анна ЗАРИЦЬКА

«28» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОК 4. Філософія

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

освітній ступінь **бакалавр**

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта**

предметна спеціальність **014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)**

академічна група **11 ММ**

РОЗРОБНИЦЯ: Ковальчук І.Л., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій

Луцьк – 2024

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Очна (денна) форма навчання	
	Спеціальність 014 Середня освіта Предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)	Статус освітнього компонента: Обов'язковий	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь: бакалавр	Рік підготовки: 1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 2-ий	
		Лекції 18	Семінари 22
		Самостійна робота 45	
		Консультації 5	
		Вид контролю: залік	

1.1. Анотація освітнього компонента

Формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми неможливе без комплексу філософських знань як теоретичної основи людського світобачення. Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, що є людиною, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього. Оволодіння основами філософських знань допомагає здобувачу освіти стати фахівцем, який уміє мислити і діяти самостійно. «Наскільки людина має відповідати за свої слова та дії, настільки вона мусить філософствувати» (І. Кант).

Освітній компонент орієнтований на розвиток соціальних навичок (soft skills), зокрема розвиває компетентності, що стосуються впровадження Цілей сталого розвитку (системне та критичне мислення, самосвідомість, комплексне розв'язання проблем; творчість, допитливість та навички навчання, соціальна відповідальність, уміння взаємодіяти з людьми тощо).

ОК «Філософія» у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва відіграє глибоко формуючу роль – постає не лише як теоретична дисципліна, а як джерело світоглядного осмислення мистецтва, педагогіки й людського буття загалом. Формує такі ключові здатності та якості:

інтелектуальні та світоглядні (критичне мислення, світоглядна рефлексія, філософське осмислення музики); професійно-педагогічні компетентності (етична відповідальність, комунікативна культура, філософія освіти); естетичні та творчі якості (естетична чутливість, творча свобода, духовна глибина); соціокультурна орієнтація (розуміння культурного контексту, філософія діалогу культур) тощо. Цей освітній компонент формує вчителя як мислячу, етичну, духовно зрілу особистість, здатну не лише навчати музиці, а й надихати через неї. Філософія в умовах війни набуває особливої актуальності – вона не лише дає інструменти для осмислення реальності, а й формує внутрішню стійкість, етичну позицію та здатність діяти з гідністю.

1.2. Мета та завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти – майбутніх учителів музичного мистецтва – цілісного світогляду, критичного мислення та етичної рефлексії, необхідних для глибокого осмислення сутності музичного мистецтва, педагогічної діяльності та духовного розвитку особистості, шляхом опанування основ філософського знання, діалогу культур і гуманістичних цінностей.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

- залучити здобувачів освіти до світоглядної та методологічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування, показати цілісний, інтегративний характер знань про навколишній світ;
- навчити самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл;
- формувати у здобувачів освіти здатності свідомого, вільного, а отже, відповідального вибору особистих світоглядних позицій, уміння вести світоглядний діалог;
- розвивати критичне мислення – навчати здатності аналізувати, порівнювати та оцінювати ідеї, явища та педагогічні практики з філософських позицій;
- формувати світоглядну культуру – знайомити здобувачів з основними філософськими концепціями, що сприяють усвідомленню місця людини, мистецтва та освіти в структурі буття;
- інтегрувати філософські знання у професійну діяльність – застосовувати філософські ідеї для осмислення педагогічних методів, творчих підходів та освітніх стратегій;
- навчити осмислювати моральні виклики війни: межі насильства, гідність, відповідальність, солідарність, вибір між страхом і свободою.

1.3. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити: для того щоб розпочати вивчати ОК «Філософія» достатньо мати природничо-наукові знання в межах програми середньої школи; знання та розуміння суспільних проблем, які визначали характер основних етапів всесвітньої історії; бути ознайомленим з творами світової та вітчизняної художньої літератури.

Постреквізити: Основи науково-педагогічних досліджень, Теорія і методика музичного виховання, Психологія, Комплексна педагогічна практика, Курсова робота.

1.4. Характеристика освітнього компонента

У результаті вивчення курсу «Філософія» у здобувачів освіти мають сформуватися **компетентності**, які відповідають сучасним вимогам підготовки бакалаврів.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач освіти:

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, дотримуючись етичних норм, принципів академічної доброчесності та нетерпимості до корупційних проявів.

ЗК-6. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання.

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-8. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, формувати в учнів емоційну чутливість, рефлексію та ціннісне ставлення до творів мистецтва.

Результати навчання:

ПРН згідно з ОПШ

ПРН 5. Розуміти значущість музичної культури і мистецтва для виховання та розвитку особистості учня, цінувати полікультурність світу і керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

ПРН 19. Демонструвати критичне й аналітичне мислення у процесі розв'язання соціальних, освітніх і мистецько-професійних завдань; оцінювати достовірність, надійність і правомірність використання інформації.

ПРН 23. Дотримуватися етичних норм у професійній діяльності, здійснювати взаємодію та комунікацію з колегами, соціальними партнерами, учнями, вихованцями та їхніми батьками.

Результати навчання за освітнім компонентом

Бакалавр повинен:

Знати:

- історію становлення, основні етапи і особливості розвитку філософії;
- головні проблеми та досягнення сучасної світової та вітчизняної філософії;
- основні закони, категорії, поняття і принципи філософії, особливості їх виявлення в житті суспільства;
- закони логіки та основні форми міркування – поняття, судження, умовивід.

Уміти:

- орієнтуватися в основних світових і вітчизняних філософських школах, концепціях і напрямках, характеризувати філософські концепції та вчення;
- аналізувати соціокультурні проблеми буття; демонструвати навички філософської культури, застосовувати світоглядні знання у професійній і громадській діяльності;
- чітко, послідовно і несуперечливо формувати свої думки, дохідливе і переконливо робити висновки; орієнтуватися в світоглядному житті суспільства;
- обґрунтовувати засобами логіки та конкретним матеріалом освоєваної спеціальності розв'язання практичних завдань, пов'язаних зі своєю професійною діяльністю;
- змістовно і послідовно аналізувати історико-релігійний шлях людства та перспективи, розвивати здатність витримувати екзистенційні виклики, зберігати внутрішню опору, сенс і надію в умовах невизначеності.

Володіти:

- сучасним поглядом на місце філософії у житті людини;
- філософськими знаннями як методологічним засобом для розуміння процесів, що відбуваються у суспільстві;
- гуманістичними світоглядними орієнтирами;
- навичками виявлення світоглядних проблем у професійній діяльності та шляхами їх розв'язання ;
- системою аргументації, доведення, вирішення проблем протиріччя, активізувати творчий процес, робити висновки практичного значення.

2. Зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Філософія та її роль у житті людини: генеза філософської думки та її культурно-історичної форми

Тема 1. Філософія, її призначення, зміст та функції у суспільстві. Світогляд

Зміст теми: Поняття, предмет і ознаки філософії та філософування. Структура філософського знання. Функції філософії в суспільстві. Філософія в структурі світогляду. Світогляд та його структура. Історичні типи світогляду. Співвідношення філософії з наукою та релігією. Історико-філософський процес. Основне питання філософії: різноманітність підходів. Роль філософії у формуванні світогляду педагога музичного мистецтва. Роль філософії у формуванні внутрішньої опори, сенсу та надії в умовах невизначеності.

Тема 2. Філософія стародавнього світу

Зміст теми: Про джерела філософії. Специфіка давньої східної філософії. Зародження філософії в стародавній Індії, основні школи. Давньокитайська філософія.

Основна парадигма західноєвропейського стародавнього філософствування. Основні етапи в розвитку філософії стародавньої Греції, Риму. Актуальність ідей античної філософії для формування естетичного світогляду майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Тема 3. Філософія західноєвропейського середньовіччя та Відродження. Філософія Нового часу

Зміст теми: Часові рамки та основна парадигма західноєвропейської середньовічної філософії. Апологетика. Патристика. Схоластика. Місце і роль філософії Ф.Аквінського в систематизації християнської філософської думки.

Відродження і зміна стилю філософствування. Зміна проблематики філософствування: гуманізм, піднесення індивідуальності, відмова від схоластичних дискусій.

Вихідні принципи філософії Нового часу: Ф. Бекон (емпірико-індуктивна програма освоєння світу), Р. Декарт (раціоналістично-дедуктивна програма освоєння світу). Формула «Знання є силою, якщо воно істинно» Ф. Бекона. «Cogito ergo sum» («мислю, отже, існую») Р. Декарта. Німецька класична філософія та її джерела.

Тема 4. Сучасна світова філософія

Зміна засад філософського мислення наприкінці XIX - поч. XX ст.: народження нового («некласичного») філософського підходу до світу та до людини. Критика раціоналістичної традиції: А.Шопенгауер як засновник новітньої філософії XX ст. «Переоцінка цінностей», «надлюдина» Ф.Ніцше.

Західна філософія XX ст. – основні напрямки: екзистенціалізм, персоналізм, постпозитивізм й ін. Філософія психоаналізу З. Фрейда: проблема співвідношення «свідомого» та «несвідомого» у людині. Філософія постмодернізму.

Цифровізація, ШІ та їх вплив на спосіб життя сучасної людини.

Тема 5. Історія української філософської культури

Історія української філософської культури. Зародження філософських ідей в епоху княжої доби. Становлення української філософії. Антропологічні ідеї мислителів Києво-Могилянської Академії. Принцип кордоцетризму української філософії. Г. Скоровода про «дві натури, три світи», «сродну працю», самопізнання. Серце і розум в філософії П. Юркевича. Філософські обрії української культури XVIII-XIXст. Мислителі Кирило-Мефодіївського товариства (П. Куліш, Т. Шевченко й ін.).

Феномен радянської філософії. Генерація українських філософів в еміграції.

Екзистенційно-антропологічна тенденція розвитку української філософії на межі XX-XXI ст. Київська антропологічна школа (В.Табачковський, Г.Волинка й ін.). Аналітична тенденція розвитку української філософії (М.Попович, С.Кримський й ін.). Місце української філософії у світовому полілозі.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії

Тема 6. Філософська онтологія: проблема буття та свідомості

Зміст теми: Категорія буття, її філософський зміст та життєвий сенс. Структура буття. Онтологія війни і миру. Буття у стані війни. Рух як спосіб існування матерії. Основні форми руху. Простір і час як форми існування матерії.

Діалектика як вчення про розвиток. Діалектика та метафізика: місце та роль у філософському осмисленні світу. Основні закони діалектики.

Проблема свідомості у філософії. Онтологічні ознаки свідомості. Теорії походження свідомості. Суспільна свідомість, її основні риси: відносна самостійність активність, соціальність, колективна природа, цілеспрямованість тощо. Свідомість у часи війни: трансформація особистості та суспільства в умовах російсько-українського конфлікту.

Тема 7. Філософська антропологія

Зміст теми: Людина як початок та кінцева мета філософствування: історичний аспект. Проблема антропогенезу: трудова теорія походження людини, еволюційна, космічна.

Поняття людини: основні складові сутності. Біологічне і соціальне в людині. Індивід, індивідуальність, особистість. Життя і смерть людини як філософська проблема. Філософія свободи.

Тема 8. Філософія пізнання (епістемологія)

Зміст теми: Філософське вчення про пізнання. Види пізнання (буденне, позанаукове, ненаукове, наукове). Рівні пізнання (емпіричний, теоретичний). Форми пізнання (чуттєві, раціональні). Сенсуалізм і раціоналізм. Абсолютна та відносна істина, критерії істини. Основні концепції істини (кореспондентська, когерентна, прагматична, релігійна, постмодерністська). Пізнання як творчість.

Тема 9. Філософія музики

Зміст теми: Музика як предмет філософського осмислення: онтологічні, гносеологічні та аксіологічні аспекти. Історичні етапи становлення філософії музики: музика як звуковий образ світу – від античності до епохи Відродження; музично-естетична думка в європейській культурі XVII – XVIII ст.; світоглядні орієнтири музичної естетики XIX – початку XX ст.; естетика модерну і постмодерну у діалогічному просторі музичної культури XX ст. Погляди видатних філософів на природу музики (Платон, Шеллінг, Ніцше, Ясперс, Франкл та ін.). Музика як форма духовної діяльності та засіб самовираження особистості. Естетичні категорії в контексті музичного мистецтва: краса, гармонія, трагізм, піднесене, катарсис.

Тема 10. Логіка як філософська наука. Поняття, судження та умовивід.

Зміст теми: Історія виникнення, предмет та завдання логіки. Традиційна та сучасна логіка. Основні закони логіки.

Поняття як форма мислення. Класифікація понять. Судження як форма мислення. Класифікація суджень. Умовивід та його види.

3. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Форми роботи/ контролю*
	Денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		семінар	Ср/Конс		
7 семестр					
Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ: ГЕНЕЗА ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ ТА ЇЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ ФОРМИ					
Тема 1. Філософія, її призначення, зміст та функції у суспільстві. Світогляд	8	2	2	4	УО, ДС, РМГ
Тема 2. Філософія стародавнього світу	8	2	2	4	УО, ДС, АТ
Тема 3. Філософія зах-європ. середньовіччя та Відродження. Філософія	5	1	-	4	УО, ДС, АТ

Нового часу					
Тема 4. Сучасна світова філософія	7	1	2	4	УО, ДС, ПО, АТ
Тема 5. Історія української філософської культури	8	2	2	4	УО, ДС, ПО, РМГ, АТ
Модульний контроль 1	2		2		МК
Разом за змістовим модулем 1	38	8	10	20	
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ					
Тема 6. Філософська онтологія: проблема буття та свідомості	9	2	2	5	УО, ДС, П
Тема 7. Філософська антропологія	9	2	2	5	УО, ДС, АТ, П
Тема 8. Філософія пізнання (епістемологія)	9	2	2	5	УО, ДС, Т
Тема 9. Філософія музики	9	2	2	5	УО, ДС, ПО, Е
Тема 10. Логіка як філософська наука. Поняття, судження та умовивід	9	2	2	5	УО, ПО, ІЗ
Модульний контроль 2	2	-	2		МК
Разом за змістовим модулем 2	47	10	12	25	
Консультації¹	5			/5	
Усього годин	90	18	22	45/5	

*Форми роботи/контролю: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ДС – дискусія, Т – тести, ІЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, П – презентація результатів виконаних завдань та досліджень, МК – модульний контроль, Е – есе, АТ – аналіз твору.

4. Теми лекційних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. НАЗВА			
1	1	Лекція 1. Філософія як форма духовної культури: зміст, функції та роль у формуванні світогляду	2
2	2	Лекція 2. Філософія Стародавнього світу: східна та західна парадигма	2
3	3	Лекція 3. Філософія західноєвропейського Середньовіччя та Відродження. Філософія Нового часу	1
	4	Лекція 4. Некласична філософія: трансформація мислення від Шопенгауера до постмодерну та виклики цифрової епохи	1
4	5	Лекція 5. Українська філософія: традиції та сучасність	2
Змістовий модуль 2. НАЗВА			
5	6	Лекція 6. Філософське осмислення світу: буття і ніщо як вихідні поняття	2
6	7	Лекція 7. Філософська концепція людини та суспільства	2
7	8	Лекція 8. Пізнання як предмет філософського аналізу	2
8	9	Лекція 9. Філософія музики як форма осмислення духовного буття та естетичного досвіду	2
9	10	Лекція 10. Логіка як філософська наука про закономірності міркувань. Мистецтво полеміки	2
Разом			18

¹ Згідно з затвердженим у встановленому порядку графіком.

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ: ГЕНЕЗА ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ ТА ЇЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ ФОРМИ			
1.	Тема 1.	Семінарське заняття 1. Світогляд як найвища форма самоусвідомлення людини <i>ПЛАН</i> 1. <i>Поняття світогляду та його структура.</i> 2. <i>Типологія світогляду. Специфіка філософського світогляду.</i> 3. <i>Принципи формування світогляду. Його роль у житті людини.</i> 4. <i>Історичні типи світобачення.</i>	2
2.	Тема 2.	Семінарське заняття 2. Антична філософія: особливості та етапи <i>ПЛАН</i> 1. <i>Загальна характеристика Античної філософії.</i> 2. <i>Антична філософія докласичного періоду: представники, основні ідеї.</i> 3. <i>Антична філософія класичного періоду: представники, основні ідеї.</i> 4. <i>Елліністична філософія : представники, основні ідеї.</i>	2
3.	Тема 4.	Семінарське заняття 3. Загальні особливості духовних процесів та розвитку сучасної філософії <i>ПЛАН</i> 1. <i>Зародження та особливості сучасної некласичної філософії.</i> 2. <i>Позитивізм у філософії: сутність, еволюція, сучасний стан.</i> 3. <i>Екзистенціалізм – провідний напрям антропологічної філософії ХХ ст.</i> 4. <i>Філософські засади психоаналізу.</i>	2
4.	Тема 5.	Семінарське заняття 4. Основні етапи розвитку української філософської думки <i>ПЛАН</i> 1. <i>Філософські думка в духовній культурі Київської Русі.</i> 2. <i>Філософія українського Відродження та Просвітництва</i> 3. <i>Українська класична філософія. Філософська система Г.С. Сковороди.</i> 4. <i>Українська філософія ХІХ століття. Філософія української революційної демократії: М. Драгоманов, Леся Українка, І. Франко .</i> 5. <i>Особливості розвитку української філософії ХХ-ХХІ століття.</i>	2
5.	Теми 1 – 5	Модульний контроль 1	2
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ			
6.	Тема 6.	Семінарське заняття 5. Семінар 5. Філософія свідомості <i>ПЛАН</i> 1. <i>Природа свідомості. Сучасні концепції походження свідомості.</i> 2. <i>Свідомість у психоаналізі Зигмунда Фройда. Колективне несвідоме в концепції Карла Юнга. Поняття архетипів.</i> 3. <i>Структура, визначальні ознаки та функції свідомості.</i> 4. <i>Суспільна свідомість: її форми, функції та взаємозв'язок.</i>	2
7.	Тема 7.	Семінарське заняття 6. Філософська антропологія <i>ПЛАН</i> 1. <i>Філософська антропологія як вчення про людину.</i> 2. <i>Розуміння сутності людини в історії філософської думки:</i> а) <i>уявлення про природу людини в античній та середньовічній філософії;</i> б) <i>концепція «природної» людини в епоху Відродження;</i> в) <i>натуралістичний антропологізм;</i> г) <i>сучасна філософська антропологія у західноєвропейській філософії ХХ ст.</i> 3. <i>Проблема антропосоціогенезу.</i>	

8.	Тема 8.	Семінарське заняття 7. Гносеологія: проблема пізнання та істини <i>ПЛАН</i> 1. Сутність та структура пізнавального процесу. 2. Рівні, форми та види пізнання. Особливості наукового пізнання. 3. Єдність чуттєвого та раціонального, логіки та інтуїції у пізнанні. 4. Проблема істини. Роль практики у пізнанні.	
9.	Тема 9.	Семінарське заняття 8. Сучасні тенденції філософії музики <i>ПЛАН</i> 1. Музика як філософія. 2. Вплив музики на формування світоглядних орієнтирів та людину загалом. 3. Філософські основи музичної терапії.	2
10.	Тема 10.	Семінарське заняття 9. Поняття та судження як форми міркування <i>ПЛАН</i> 1. Поняття: поняття, види, відношення між поняттями. 2. Судження: поняття, види, логічний квадрат. 3. Практичні завдання.	2
8.	Теми 6 – 10	Практичне заняття 2. Модульний контроль 2	2
Разом			22

6. Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях. Формами контролю є тести, контрольні роботи, індивідуальні завдання, індивідуальні проекти (презентації з дослідженої проблеми), переклади, усні опитування.

Самостійна робота здобувачів освіти включає: підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо); виконання завдань з освітнього компонента впродовж семестру; роботу над окремими темами освітніх компонентів, які згідно з робочою програмою освітнього компонента винесені на самостійне опрацювання здобувачами освіти; підготовку до всіх видів підсумкового контролю, у тому числі до модульних робіт та семестрового контролю (заліку); участь у науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

Самостійна робота за видами, годин		
Назва теми	Усього год	Самостійне опрацювання матеріалу та завдання (виконати письмово)
Тема 1. Філософія, її призначення, зміст та функції у суспільстві. Світогляд	4	<i>міркування на тему «Особливості світогляду сучасної людини»</i>
Тема 2. Філософія стародавнього світу	4	<i>пояснити вислів Геракліта «Багато знань розуму не навчає»</i>
Тема 3. Філософія західно-європейського Середньовіччя та Відродження, Нового часу	4	<i>скласти порівняльну таблицю щодо спільних та відмінних характеристик трьох етапів філософії</i>
Тема 4. Сучасна світова філософія	4	<i>визначити три фази душевної реакції на життя в концтаборі за В. Франклом (Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Харків : КСД, 2024.</i>

		С. 20-106)
Тема 5. Історія української філософської культури	4	<i>прочитати «Байки Харківські» Г. Сковороди і прокоментувати одну із них (на вибір)</i> https://www.skovoroda.club/texts/fables (2 бали)
Тема 6. Філософська онтологія: проблема буття та свідомості	5	<i>скласти структурно-логічну схему теми</i>
Тема 7. Філософська антропологія	5	<i>розкрити сутність проблеми людини в філософських розмислах Г. Сковороди</i>
Тема 8. Філософія пізнання (епістемологія)	5	<i>пояснити вислів Джордано Бруно: «Пізнання не знає пересичення»</i>
Тема 9. Філософія музики	5	<i>опрацювати статтю «Філософія звуку: на що спроможна музика»</i> https://kmb.s.ua/ua/article/philosophy-of-sound (3 бали)
Тема 10. Логіка як філософська наука. Поняття, судження та умовивід	5	<i>практичні вправи</i>
Разом		45

ФОРМА ПОДАЧІ СРС – конспект, тези, презентація, структурно-логічні схеми, виступи. Питання СРС включаються до програми заліку.

9. Методи навчання

У процесі викладання освітнього компоненту для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних методів та навчальних технологій, серед яких: словесні, наочні, практичні, дидактичні, практико-теоретичні, пошукові, науково-дослідницькі, індуктивно-дедуктивні, дискусійні, метод моделювання, кейс-технології, мікро-викладання тощо.

10. Форми контролю знань та критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів освіти протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

При оцінюванні усних відповідей та письмових завдань враховуються:

- зміст відповіді (комплексний аналіз проблеми; належне використання джерел, критичне та аналітичне мислення, формулювання висновків та рекомендацій);
- структура та стиль роботи (чіткі структурні частини, науковий стиль, точні формулювання, посилання на джерела, правильне і етичне використання цитат);
- активна та продуктивна участь у дискусії, відповіді на поставлені питання.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **заліку**.

Залік є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Залік передбачає відповіді на питання, в яких здобувачі освіти повинні продемонструвати знання та сформулювати на їх основі розуміння проблематики курсу, а також отримані компетентності. Інформація, яка подається здобувачем під час відповіді, повинна бути послідовною, чіткою та аргументованою.

За роботу на семінарських заняттях бали розподіляються таким чином:

- 5 балів – відповідь повна, чітка, логічно структурована, містить глибоке розуміння теми, підтверджується аргументами, прикладами або цитатами. Студент відповідає на уточнюючі питання викладача. Відсутні помилки.
- 4-3 бали – відповідь майже повна, добре структурована, але можуть бути незначні неточності або недостатньо глибокий аналіз.
- 2-1 бал – відповідь поверхнева, може містити помилки або недоліки в аргументації чи структурі.
- 0 балів – відповідь відсутня або не відповідає питанню.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Навчальний матеріал, опрацьований у процесі самостійної роботи, оцінюється на семінарському занятті.

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Поясніть світоглядні передумови виникнення філософії.
2. Поясніть способи та форми буття філософії.
3. Що таке філософія? Предмет, структура та роль у формуванні Європейської культури.
4. Поясніть сутність, структуру та історичні типи світогляду.
5. Розкрийте взаємозв'язок філософії та світогляду.
6. Порівняйте західну та східну моделі (парадигми) філософії.
7. Проаналізуйте космоцентризм античної філософії, коло її основних проблем.
8. Поясніть переорієнтацію античного філософування від проблем космосу до людини та етичний раціоналізм Сократа.
9. Проаналізуйте вчення Платона про ідеї, його етичні та політичні погляди.
10. Сутність теорії держави у Платона та Аристотеля.
11. Розкрийте сутність вчення Аристотеля про причини та початки буття та пізнання.
12. Розкрийте актуальність етичної проблематики в філософії епохи еллінізму.
13. Поясніть теоцентризм філософії Середньовіччя.
14. Концепція нової науки та наукового методу в філософії Ф. Бекона та Р. Декарта.
15. Поясніть сутність емпірично-індуктивної методології Ф. Бекона.
16. Поясніть значення правил мислення та раціоналістичної методології Р. Декарта у науковому пізнанні.
17. Назвіть та прокоментуйте основні ідеї філософії Б. Спінози.
18. Розкрийте основні положення вчення Г. Ляйбніца про монади.
19. Сформулюйте новий соціальний ідеал у філософії Просвітництва
20. Проаналізуйте основні філософські ідеї І. Канта, дайте визначення категоричного імперативу.
21. Розкрийте сутність об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля на прикладі створеної ним системи.
22. Проаналізуйте діалектичний метод Г. Гегеля.
23. Розкрийте сутність антропологічного матеріалізму Л. Фюєрбаха.
24. Поясніть сутність матеріалістичного розуміння історії в філософії К. Маркса.
25. Поясніть особливості некласичної філософії на відміну від класичної.
26. Проаналізуйте основні положення позитивізму та його розвиток у ХХ ст.
27. Поясніть філософію Ф. Ніцше як метафізику волі та переоцінку цінностей.
28. Розкрийте зміст проблеми несвідомого в психоаналітичній антропології З. Фрейда.
29. Визначте місце концепції людини у філософії Е. Фромма.
30. Поясніть феноменологію як нову методологію дослідження свідомості у ХХ ст.
31. Охарактеризуйте екзистенціалізм Ж.П. Сартра.
32. Розкрийте особливості концепції абсурду в філософії А. Камю.
33. Охарактеризуйте позитивізм та його історичні форми.
34. Розкрийте сутність проблеми людини в філософських роздумах Г. Сковороди.
35. Назвіть основні положення філософського вчення про буття та основні форми буття.
36. Охарактеризуйте філософські та природничо-наукові концепції простору і часу.
37. Розкрийте сутність категорії руху як способу існування реальності. Проаналізуйте

проблему свідомості в історії філософії.

38. Проаналізуйте властивості та структуру свідомості.

39. Розкрийте взаємозв'язок свідомості та мови.

40. Охарактеризуйте структуру та сутність суспільної свідомості.

41. Поясніть взаємозв'язок чуттєвого та раціонального в пізнанні.

42. Порівняйте форми чуттєвого та логічного пізнання. Розкрийте їх роль у науковому пізнанні.

43. Дайте типологію та розкрийте сутність методів наукового пізнання.

44. Охарактеризуйте сутність філософського вчення про істину.

45. Поясніть характеристики та критерії істини.

46. Проаналізуйте філософські проблеми антропогенезу.

47. Проаналізуйте ознаки людського в людині.

48. Охарактеризуйте біологічне та соціальне в людині.

49. Сформулюйте глобальні проблеми сучасності. Дайте їх аналіз.

50. Порівняйте лінійну та нелінійну моделі філософії історії.

Критерії оцінки знань з ОК 4 на заліку

Відповідь на кожне запитання білету потребує повної аналітичної і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 10 балів).

9-10 балів отримують здобувачі освіти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

6-8 балів отримують здобувачі освіти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

4-5 балів отримують здобувачі освіти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-3 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

2 семестр

Поточний, модульний контроль та самостійна робота													Залік	Сума
ЗМ 1. (30 балів)						ЗМ 2. (40 балів)								
C ₁	C ₂	C ₃	C ₄	ЗМ ₁	СР	C ₅	C ₆	C ₇	C ₈	C ₉	ЗМ ₂	СР	30	100
5	5	5	5	10	2	5	5	5	5	5	10	3		

Умовні позначення: С – семінарське заняття, СР – самостійна робота, ЗМ – модульний контроль, З – залік, ПК – поточний контроль.

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	шкала ЄКТС	оцінка за національною системою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

11. Політики курсу

11.1. Політика щодо відвідування

Здобувач освіти повинен відвідувати всі види занять, передбачені навчальним планом, згідно з розкладом. Графік консультацій із освітнього компоненту оприлюднений на інформаційному стенді кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій. У разі відсутності здобувача на занятті він зобов'язаний його відпрацювати.

11.2. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен самостійно виконати всі завдання семінарських занять, а, у випадку запозичень інформації, зобов'язаний коректно її відображати з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань заборонено.

Використання інструментів штучного інтелекту в освітній діяльності здійснюється у межах вимог академічної доброчесності. Здобувач освіти зобов'язаний використовувати технології штучного інтелекту відповідально, прозоро та етично, з обов'язковим дотриманням принципів академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

11.3. Політика щодо дотримання термінів виконання завдань

Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання семінарських занять у терміни, які встановлює викладач. У випадку відсутності здобувача освіти на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (заліку) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати усі теми. Ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з освітнього компонента за графіком, визначеним викладачем.

11.4. Політика щодо визнання результатів неформальної освіти

Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулю, темі (темам), що передбачені робочою програмою освітнього компонента, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради».

11.5. Політика щодо перезарахування попередньо здобутих результатів навчання

Перезарахування результатів навчання з освітнього компонента «Філософія» здобувачам освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які вступили на основі диплома фахового молодшого бакалавра, здійснюється відповідно до чинного законодавства України та нормативних документів Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Згідно з рішенням кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій (протокол № 8 від 26.06.2024) за освітнім компонентом передбачено повне перезарахування попередньо здобутих результатів навчання: часткове перезарахування в обсязі 1,5 кредиту ЄКТС та здачу академічної різниці в обсязі 1,5 кредиту ЄКТС.

Перезарахування результатів навчання ухвалюється Комісією з перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці здобувачам освіти ОС бакалавр на основі фахового молодшого бакалавра на підставі комплексного аналізу документів про попередню освіту, обсягу та рівня здобутих програмних результатів навчання.

Часткове перезарахування застосовується у випадку неповного рівня сформованості всіх результатів навчання відповідно до програмних результатів освітнього компонента. Відтак викладачем освітнього компонента можуть бути зараховані окремі теми, змістові модулі та/або інші види навчальної діяльності, що підтверджують рівень сформованості компетентностей, та додаткового фахового оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей відповідно до програмних результатів навчання освітньо-професійної програми ОС бакалавр.

11. Рекомендована література

Основна

1. Макаров З. Ю. Філософія. Ч. 1. Історія розвитку філософської думки: навчальний посібник. Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 232 с.
2. Пазенок В.С. Філософія : [навч. посіб.]. Київ : Академія, 2008. 280с.
3. Петрушенко В.Л. Філософія : [курс лекцій]. Київ : «Каравела», 2002. 544 с.
4. Філософія: підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. Вид. 2-ге, доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерда», 2021. 440 с.
5. Філософія освіти: навчальний посібник. 2-ге видання/за наук. ред. академіка В. П. Андрущенко [та ін.]. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.
6. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : [навч. посіб.] / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2012. 621 с.
7. Філософія: Підручник. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 504 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/11962>
8. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс / під. ред. Л. Мозговий, Р. Додонова. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
9. Хамітов Н. Історія філософії : проблема людини та її меж : [навч. посіб.]. Київ : Наук. думка, 2000. 272 с.
10. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Допоміжна

1. Блигадир Б.Б. Сучасне українське суспільство та філософія. *Філософія, філологія, культура, освіта: слово молоді. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів* (26 березня 2024 р.). Чернігів : НУЧК ім. Т.Г. Шевченка, 2024. С. 7.
2. Братко К. В. Онтологія музики: до визначення основоположень філософії музики. *Вісник Черкаського університету*. 2019. № 1. С. 71–80.
3. Бура, М., Кундис, Р. Філософія музичного мистецтва в дослідженнях українських та зарубіжних вчених початку XXI ст. 2023. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/305/8452/17649-1>
4. Газнюк Л.М. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття: [моногр.]. Київ : ПАРАПАН, 2008. 368с.
5. Йосипенко С. Історія філософії України у XX сторіччі: віднайдення предмета чи винайдення дисципліни? *Філософська думка*. 2013. №1. С. 26-36.
6. Зарубіжна філософія XX ст. *Читанка з історії філософії* : у 6 кн.; під ред. Г.І. Волинки. Київ : Фірма «Довіра», 1993. Кн. 6. 239 с.
7. Ковальчук І. Л. Ідеї Еріха Фромма в контексті сучасності. *Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 20-ти річчю інституту* (м. Луцьк, 21–22 травня 2020 року) / упоряд.: О.А.Бундак, Т.Й.Жалко, Н.Г.Конон. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 42-44.
8. Корабльова Н.С. Ризики і небезпеки світу без філософії. *Філософія в сучасному світі* : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, 20–21 листопада 2020 р. / Ред. кол. Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, Н. С. Корабльова Н. С [та ін.]. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. С. 105–110. URL: <https://cutt.ly/Pj12WyU>
9. Кримський С.Б. Заклики духовності XXI століття. Київ: Вид.дім «КМ Академія», 2003. 32с.
10. Лісовий В. Українська філософська думка 60-80-х років (стаття перша). *Філософська думка*. 2007. №3. С. 64-80.
11. Лозниця С. Маніпуляція свідомістю: історико-культурні засади. *Філософська думка*. 2008. № 1. С. 142-155.
12. Макаренко Г.Г. Дух музики – ірраціональна суть філософії, творчості та життя Ф. Ніцше. *Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності (Альманах)*. Київ : Знання, 1999. С. 54–62.
13. Малахов В. Зернятка на долоні. Філософські мініатюри. *Філософська думка*. 2020. №1. С. 102–110.
14. Ніцше Ф. Повне зібрання творів. Народження трагедії з духу музики. Т. 1. Львів : Астролябія, 2004. 769 с.

15. Основи критичного мислення: навч. посіб. для учнів 10 (11) класів заг.-освіт. навч. закл. / О.І. Пометун, Л.М. Пилипчатіна, І.М. Сущенко, І.О. Баранова. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2016. 192 с.
16. Опанасюк О. П. Феноменологічне у музиці: онтологічний аспект. *Українська музика : науковий часопис*. № 1(48). 2024. С.101–111. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-1-48-10>
17. Марчук С., Ковальчук І., Чемерис І. Здоров'язбережувальна освіта у філософській спадщині Г. Сковороди як актуальна науково-педагогічна проблема. *Acta Paedagogica Volynienses*, Вип. 1, 2024. С. 16–21. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.1.3>
18. Полюга В.В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект. *Практична філософія*. Київ : Парапан. № 3. 2013. С. 59–64.
19. Полюга В. Філософія музики (форми і методи осмислення музичного буття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 48, том 2, 2022. С. 36–42. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/48_2022/part_2/6.pdf
20. Практикум з філософії : [методичний посібник для викладачів та студентів ВНЗ] / [під ред. В.Л. Петрушенка]. Львів : «Новий світ», 2003. 256 с.
21. Рябініна О. В. Феноменологія музики. Досвід концептуалізації. Харків: Харківський військовий університет, 2000. 286 с.
22. Свобода : сучасні виміри та альтернативи. Київ : Укр. Центр духовної культури, 2004. 486 .
23. Суханцева В.К. Музика як світ людини. Від ідеї всесвіту – до філософії музики. Київ : Факт, 2000. 176 с.
24. Тофтул М.Г. Логіка : [посібник для студ. вищ. навч. закладів]. Київ : Вид. центр «Академія», 2003. 368 с.
25. Філософія в тестах: навч. посіб. / В.О. Чернієнко, Н. Л. Більчук, С. І. Широка, О.І. Гаплевська. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіа. ін.-т», 2018. 220 с. URL: chrome-extension://efaidnbnmnibpcsjpcglclefindmkaj/https://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Filosofiya_V_Testah.pdf
26. Франкл Віктор. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / пер. О. Замойської. Харків : КК «КСД», 2016. 160 с.
27. Чупрій Л. Вплив Г. Сковороди на формування української кордоцентричної традиції. *Філософські проблеми українознавства*. 2020. №2 (75). С. 120–129. URL: <https://cutt.ly/3j12PdU>

Інформаційні ресурси

1. <https://www.filosof.com.ua/> – Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України.
2. <https://dnpb.gov.ua/ua/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.
3. <https://kph.ffs.npu.edu.ua/2010-05-16-22-55-49/204-wwwfilosofhistoricu-e-libr> – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Інститут філософської освіти та науки.
4. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/> – Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
5. <http://www.ukma.kiev.ua> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».
6. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
7. <https://sites.google.com/site/osvitnires/nauka/filosofia> – Філософія. Освітні ресурси інтернету.
8. <http://www.gileya.org/> – Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». Фахове видання з філософських, політичних та історичних наук.
9. <http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html> – Студентська бібліотека «Читалка». Бібліотека безкоштовних електронних підручників з філософії.
10. <http://elenakosilova.narod.ru/1.htm1> – посилання на філософські сайти та бібліотеки.
11. <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> - Цілі сталого розвитку.

Викладач

І. Л. Ковальчук